

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

İnsan, insanlık ve yaşlanmak

Prof. Dr. phil.habil. İsmail Tufan

Almanya’da aylık olarak yayınlanan “Bild der Wissenschaft” dergisinin Kasım 2017 sayısında göze çarpmayan kısa bir haber dikkatimi çekti. Bir yarasa türünün yaşlanmadığının keşfedildiği belirtilen haber küçücük bir yere sıkıştırılmış.

Almanya’da Max-Planck Enstitüsü Demografik Araştırma Bölümü ve Greifswald Üniversitesi Biyoloji Bölümü birlikte belli bir yarasa türünün yaşlanmadığını keşfetmişler. Araştırma 19 yıl sürmüştür. Araştırmacılar bu süre içinde ilgili yarasa türünün dört popülasyonunu takip etmişler. Würzburg yakınlarında yaşayan yarasalara sinyal iletişim aracı takılarak, incelemeye almışlar. Böylece hem hareket mintikalarını hem de yaşam süreleri tespit edebilmişler.

Birinci yaşam yılından itibaren ölüm olasılığının eşit kaldığı keşfedilmiş. Yaklaşık 250 yarasa takibe alınmış. Hayvanların en yaşlısı 15 yaşına erişmiş ve 180 tanesi ölmüş. Yarasaların hiçbirinde yaşlılığa dayanan hastalığa rastlanmamış. Çoğu doğal düşmanları tarafından öldürülmüş, örneğin baykuşlar. Kimileri açlıktan, kimileri trafikte, kimileri de “rüzgâr gülü” denilen pervanelere çarparak ölmüş.

Doğada ölümsüzlük var, ama insan bunu yeni keşfediyor. Bakteriler ölmüyor. Güney kutbunda yaşayan bir süngerin en az 10.000 yaşında olduğu keşfedildi. Şimdi yarasaların belli bir türünün yaşlanmadıkları haberi geldi. Daha kim bilir doğada bilmediğimiz hangi fenomenler var.

Gelelim bilginin önemine! Bilimde ileri düzeyde olduğumuzu söyleyemeyiz. Arada sırada dünya çapında bilim insanı çıkarıyoruz. Fakat istisnalardan genele geçişi başaramıyoruz. Vasatlar arasından sivrilen birkaç bilim insanı ile övünmek yerine, vasatları istisnaya çevirsek daha iyi olur, diye düşünüyorum. Bunu nasıl başarırız diye sorarsanız, elimde bir reçete yok. Cehaletin ilacı olsa, önce kendime sürerdim. Bildikçe bilmediğimin farkına varmanın zevkini çıkarıyorum.

Uzaya adım atmamış olan bir milletin evladı olarak uzaylılara meraklıyım. Dünyada uzaylı olduğuna inanıyorum. Gidip geliyorlar, kimileri aramızda yaşıyorlar. Neden burada yaşıyorlar, işte asıl soru budur! Yaşayacak başka gezegen mi yok? Açlık, sefalet, çocuk istismarı, ne ararsan var yeryüzünde. Aramızdaki uzaylılar acaba bütün bunlardan hoşlanıyor olmasın?

İnsanı uyutmak kolay. Binlerce yıldır uyanamadı. Bilim, insanın uyanması için elinden geleni yapıyor. Fakat başaramadı. Yeryüzü cehaletin altında inim inim iniyor. İnsanlar manipüle ediliyor, gözlerine medyatik, politik, bilimsel perdeler örülüyor. Bilimden anlamayan bilim

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

insanları, politikadan anlamayan politikacılar, gazetecilikten anlamayan gazeteciler medyada kendilerine köşe kapmanın mücadelesini veriyor.

Kelimeler üzerinde ahkam kesmek. Örneğin “bilim insanı” kelimesi bana çok antipatik geliyor. Çünkü suniliğin eseri. Sözde “kadına” değer verdiğimizizi bu yoldan göstereceğiz. Alıştığımız “bilim adamı” kelimesi vardı, buna bir de “bilim kadını” eklenebilirdi. “İş adamı” kelimesine de alışmıştık, buna “iş kadını” kelimesini de ekleyebilirdik. Ama bunun yerine “bilim insanı” ve “iş insanı” demeyi tercih ediyoruz.

Peki “insan” olduğunun ispatı nerede? Adam ve kadın, biyolojik kavramlar olarak “bilim adamı” ve “bilim kadını” veya “iş adamı” veya “iş kadını” olarak ispatlanabilir. Ama “bilim insanı” ve “iş insanı” kavramlarında geçen “insan” kavramında aranan vasıflar, biyolojinin ötesine taşıyor. İnsanın nasıl tanımlanabileceğini insanlık binlerce yıldır tartışıyor.

Bence bu sunilikten vazgeçmeliyiz. Olmayan şeyleri var gibi göstermenin bir anlamı yoktur. Politikacı veya siyasetçi kelimelerine alışmışız. Bundan sonra “politika insanı” veya “siyaset insanı” mı diyeceğiz?

Diğer meslekleri de düşünmeliyiz. Hekim yerine “tıp insanı”, fırıncıya “fırın insanı” mı demeliyiz? Kelimelerin arkasına “insan” kelimesini ekleyince “insan” mı olacağız? Cevaplarınızı lütfen evrene haykırın...